

UZASADNIENIE

W dniu 1 października 2025 r. wpłynęła skarga (ochrona danych osobowych) zaadresowana do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Krzęcin na zachowanie Radnego Rady Gminy Krzęcin Ryszarda Pierzchały podczas zebrania wiejskiego w dniu 29 września 2025 r.

Po zapoznaniu się ze stanowiskiem Komisji Skarg, Wniosków i Petycji z dnia 9 października br., Rada Gminy Krzęcin uznaje się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia przedmiotowej skargi.

Przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 poz. 572 ze zm.) rozstrzygają wprost o właściwości organów administracji publicznej w przypadku wniesienia skargi w trybie działu VIII tej ustawy. Przykładowo, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, zgodnie z art. 229 k.p.a. organem właściwym do rozpatrzenia skargi:

1) dotyczącej zadań lub działalności rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa jest wojewoda, a w zakresie spraw finansowych- regionalna izba obrachunkowa;

2) dotyczącej zadań lub działalności wójta (burmistrza lub prezydenta miasta) i kierowników gminnych jednostek organizacyjnych (z wyjątkiem spraw określonych w art. 229 pkt 2 k.p.a.) jest rada gminy.

Żaden z przepisów k.p.a. nie odnosi się natomiast do skargi, której przedmiotem są sprawy związane bezpośrednio z wykonywaniem przez radnych ich mandatu.

Należy podkreślić, iż w obowiązującym porządku prawnym sprawowanie przez radnego mandatu - zgodnie z przyjętą zasadą mandatu niezwiązanego - nie może być w żaden sposób ograniczane, tak przez wyborców jak i samą radę. Zgodnie z treścią art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) – „Radny obowiązany jest kierować się dobrem wspólnoty samorządowej gminy. Radny utrzymuje stałą więź z mieszkańcami oraz ich organizacjami, a w szczególności przyjmuje zgłaszane przez mieszkańców gminy postulaty i przedstawia je organom gminy do rozpatrzenia, nie jest jednak związany instrukcjami wyborców.”. Powyższy przepis ustawy statuuje tym samym zakaz ograniczania swobody radnego w wykonywaniu mandatu. Radny bowiem reprezentuje wspólnotę samorządową na zasadzie wolnego mandatu, w ramach konstytucyjnie chronionej wolności sumienia (art. 53 ust. 1 Konstytucji RP).

Także w innych ustawach, regulujących kwestie związane z mandatem radnego, w szczególności w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 poz. 365), brak jest takiego przepisu, który zezwalałby na ograniczanie swobody radnego w wykonywaniu przez niego mandatu.

Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności rozpatrywanego przypadku przyjąć należy, że skoro aktywność radnego nie może być przez radę reglamentowana, nie istnieje również

upoważnienie rady do dyscyplinowania radnego. Toteż Rada Gminy Krzęcin nie jest organem władnym do rozstrzygania w przedmiocie skargi na działalność osoby wchodzącej w skład tego organu kolegialnego.

Powyższe stanowisko opiniującego zostało potwierdzone w kilku orzeczeniach wojewódzkich sądów administracyjnych np. w wyroku WSA w Gliwicach z dnia 19 marca 2013 r. sygn. akt IV SA/GI 543/12 LEX nr 1437706, w którym Sąd ten wskazał, że obowiązki radnego, również w wymiarze etyczno-moralnym wyczerpująco regulują m.in. art. 23 o samorządzie gminnym i następne przepisy ustawy, zaś WSA w Łodzi w wyroku z dnia 19 września 2014 r. sygn. akt III SA/Łd 676/14 stwierdził, iż rada gminy nie jest uprawniona do podejmowania uchwały, której przedmiotem jest negatywna ocena działalności samorządowej radnego. Rada nie ma prawa oceniać działalności samorządowej radnego, gdyż w ten sposób wpływa na jego swobodę w wykonywaniu mandatu. Zdaniem Sądów sposób wykonywania mandatu radnego został określony w ustawach o charakterze ustrojowym tj. np. w ustawie o samorządzie gminnym w art. 23 i następnych przepisach ustawy.

Zgodnie z art. 228 k.p.a. skargi składa się do organów właściwych do ich rozpatrzenia. Jak stanowi art. 231 § 1 k.p.a. jeżeli organ, który otrzymał skargę, nie jest właściwy do jej rozpatrzenia, obowiązany jest niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie siedmiu dni, przekazać ją właściwemu organowi, zawiadamiając równocześnie o tym skarżącego, albo wskazać mu właściwy organ. W myśl art. 5 § 2 pkt 3 k.p.a. przez organy administracji publicznej rozumie się ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej (zespolonej i niezespólonej), organy jednostek samorządu terytorialnego oraz organy i podmioty wymienione w art. 1 pkt 2 k.p.a. Wojewoda jest upoważniony do rozpatrzenia skargi tylko na działalność rady gminy jako organu kolegialnego, a nie na poszczególnych radnych. Prywatne działanie osoby będącej radnym nie należy utożsamiać z działalnością rady gminy, dlatego działania radnego, objęte skargą, nie podlegają ocenie wojewody (Rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody świętokrzyskiego z 8 marca 2023 r. nr PNK.I.4131.29.2023).

Mając powyższe na uwadze Rada Gminy Krzęcin po zapoznaniu się z treścią skargi i stanowiskiem Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, podzieli argumentację prawną i faktyczną poczynioną przez Komisję i uznaje, że jest organem niewłaściwym do rozpatrzenia przedmiotowej skargi.

Uwzględniając powyższe proponuje się przyjęcie projektu uchwały.

Pouczenie:

Zgodnie z treścią art. 239 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego „W przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności - organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy - bez zawiadamiania skarżącego.”